

Doc. Dr. Ing. Ján Grónský

Ján Grónský se narodil 25. května 1928 v obci Likavka u Ružomberoku, vyrůstal ve velké rodině.

Já jsem vyrůstal v ludáckém prostředí, jestli víte, kdo to byli ludáci – Hlinkova ludová strana. To byla autonomistická strana, která se potom nakonec v roce 1938 změnila v návaznosti na to, co se dělo v Německu, na takovou militantní, aktivistickou, řekl bych fašistickou stranu, ale spíše podobnou italskému fašismu, než nacismu.

Gymnázium navštěvoval pan docent v Ružomberoku.

Chodil jsem na gymnázium za Slovenského státu, musím vám říci – to byl tedy režim! Do kina jsme mohli pouze s povolením, písemným povolením rodičů, že mohu jít do kina. Dále, my přespolní jsme na tom byli lépe, museli jsme být v 7 hodin doma, to se kontrolovalo. Také jsme chodili označení, skoro bych řekl jako Židé se žlutými hvězdami. My jsme na každém oblečení, ve kterém jsme byli tak, že byla vidět vrchní část, jsme museli mít přišitý takový odznak a tam bylo RG – gymnázium Ružomberok.

Rok 1938 přinesl vyhrocení vztahů s fašistickým Německem.

Velice si pamatuji rok 1938. Pamatuji si písně, já bych vám zazpíval. U našich kasáren stojí v noci stráž, nečekej Adolfe Čech se nedočkáš. Nečekej, jdi už spát, nech si o nás zdát, přijď Adolfe časně z rána, otevře se hlavní brána budem maširovat. Až na Berlín budou bomby padat, taky jednu dostaneš. Dostaneš ji do hlavy, nikdo ti jí nespraví. Pak se bude celá Třetí říše koukat, jak umí Češi bojovat.

O to větší zklamání znamenala pro pana docenta Mnichovská konference.

Rozpad republiky v březnu 1939 přinesl velké změny, vznikl Slovenský stát.

To jsem byl tehdy ve městě před kulturním domem, to postavil A. Hlinka a musím říci, to bylo všeobecné nadšení.

Bratr Štefan se zapojil do protistátní činnosti, sestra byla za totéž vězněna v Ilavě. I pan docent se na gymnáziu přidal k protinacistické organizaci, ale byli vyzrazeni. Jejich činnost odnesla svým životem matka.

Moji maminku odvezli do Ravensbrucku a v dubnu 1945 (tam byly i lidické ženy), v dubnu 1945 zemřela, nevím přesně, jak to bylo. Paní Macková, která se vrátila, říkala, že zemřela na tyfus, ale jiná paní říkala, že ji dali do plynu.

Mladý odbojář se ukryl v únoru 1944 v Maďarsku a tam zažil příchod Rudé armády.

Kradli hodinky, ale někteří byli tak primitivní. Byl tam jeden, n měl pytlík a kradl hodinky. Protože nechtěl mít hodinky, jako že kradl, tak on ty hodinky rozebíral, součástky si dával do pytlíku a tvrdil, že si to doma sestaví.

Sovětského svazu si dodnes váží jako našich osvoboditelů, jako státu, který obětoval vítězství nad fašismem 25 milionů životů. Po válce v roce 1945 vstoupil s důvěrou do komunistické strany, jeho otec naopak odešel do Anglie. Takže Ján Grónský byl sice zasloužilý, ale zároveň podezřelý.

V padesátém devátém roce za mnou přišel bývalý student, ze kterého se vyklubal důstojník Státní bezpečnosti a řekl mi, že mají zájem o mého otce, jestli bych ho nezískal, aby spolupracoval s československou rozvědkou.

Můj otec vůbec neprojevil zájem o tu spolupráci. V roce 1964 zemřel a Státní bezpečnost mě dala do archívu. Od té doby jsem v seznamech agentů STB.

Vstup armád Varšavské smlouvy v srpnu 1968 pan Gronský již ve vlasti neprožívá.

Já jsem totiž emigroval. Měsíc před vstupem vojsk jsem řekl – tady nebudu. S ženou a dcerou jsme se spakovali, nechali jsme tady kamarádovi plné moci a klíče od domu a bytu, vkladní knížky. Vzali jsme si zimníky a 27. července jsme se spakovali.

Přestože jim vdova po otci umožnila v Anglii velmi dobrou existenci, toužil pan Ján po vlasti.

Nevím, jak se to stalo, britská televize vysílala nějaký program a Matuška tam zpíval – má malá země plná hloží, plná ran. Mě se to tak dotklo, že jsem se rozplakal. Ne, já tu nemůžu být.

V lednu 1969 se pan docent účastnil pohřbu Jana Palacha.

Je třeba říci toto. Není pravda, že Palach zemřel jako protest proti invazi vojsk. Není to pravda. Palach se upálil na protest proti tomu, jak ta normalizační vláda, jak ona se vzdává a stává se z ní kolaborantská vláda.

Po prověrkách p. Gronského v sedmdesátých letech vyloučili z komunistické strany, nesměl publikovat, na právnické fakultě však zůstal, postavili se za něho studenti.

Vyhodili mě za tu angažovanost v šedesátém osmém roce. Je zajímavé, že když mě vyhazovali, tak ten předseda, to byl prof. Brettschneider, který mě znal, to byl rektor Vysoké školy chemicko-technologické a ten řekl: „Já jsem nikdy neslyšel jakýkoliv protisovětský výrok docenta Gronského. “Já jsem nekritizoval Sovětský svaz, mě vadili lidé, mě vadili jednotlivé věci. Ve mě zůstal a je Sovětský svaz vítěz nad fašismem.

Jak vnímá pan docent rozpad Československa?

Slováci tím, že je Češi nedostatečně akceptovali – mladší bratr a tak trochu kolonie. Kdykoliv šlo o demokracii, tak jim šlo vždy o stát, o autonomii a národ, atd. To se ukázalo v šedesátém osmém, když tady šlo o demokracii a na Slovensku šlo o federaci. A to samé – tady bylo Občanské fórum, tam Veřejnost proti násilí, ale hned vedle již šli nacionalisti, už vzpomínali na lidovce, na Hlinku. Ten nacionalismus, slovenský, neukojený tam byl. Mě bylo strašně líto Československé republiky. Říkal jsem si, to je neštěstí. Ale tak rádi, jako se máme dnes, jsme se neměli nikdy.

Pan docent Gronský se s námi rozloučil slovy.

Věřte tomu, že si užijete mnohem více života, čím více budete znát, to je marné. Jde o jakési vnitřní obohacení.

Společná fotografie s panem docentem Gronským

Příběh zpracovaly pod vedením p. uč Krákory žákyně 8.A ze ZŠ U Santošky 1 Lucie Lumbertová, Nicola Lišková, Emma Dobešová, Eliška Vondráčková a Bára Šaňáková